

попередження насильства в сім'ї, жорстокого поводження з дітьми та будь-яких інших проявів гендерно обумовленого насильства;

– формування свідомості всіх верств населення щодо нетерпимого ставлення до гендерно обумовленого насильства, насильства в сім'ї та засудження будь-яких його проявів [1, с. 120-122].

Відповідно до чинного законодавства протягом проведення акції «16 днів проти насильства» окрема увага звертається на такі події: 25 листопада – Міжнародний день ООН із викорінення насильства щодо жінок. Він присвячений сестрам Мірабаль, яких було жорстоко вбито в 1960 р. у Домініканській Республіці під час існування диктаторського режиму; 1 грудня – Всесвітній день боротьби зі СНІДом. Вірус імунодефіциту людини та синдром набутого імунодефіциту стрімко поширюється в усьому світі; 6 грудня – річниця з дня «Монреальської різанини», під час якої 14 жінок феміністичного руху були вбиті за свої переконання; 10 грудня – День прав людини [2].

Список використаних джерел:

1. Пендюра М. М., Старицька О. О. Поліцейська деонтологія : навч. посіб. / М. М. Пендюра, О. О. Старицька. К. : ФОП Маслаков, 2020. С. 120 - 122

2. Христова Г. О. Насильство в сім'ї та шляхи його попередження: законодавчий аспект / Г. О. Христова. URL: <http://www.khpg.org/ru/index.php?id=1215440842>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ ОПІКИ ТА ПІКЛУВАННЯ, СЛУЖБ У СПРАВАХ ДІТЕЙ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Максим ПЛУГАТИР, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

Опіка та піклування є особливою формою державної турботи про неповнолітніх дітей, що залишилися без піклування батьків, вона встановлюється для забезпечення виховання неповнолітніх дітей, які внаслідок смерті батьків, хвороби батьків або позбавлення їх батьківських прав чи з інших причин залишилися без батьківського піклування, а також для захисту особистих і майнових прав та інтересів дітей.

Органи опіки та піклування законодавчо наділені низкою повноважень щодо : встановлення статусу дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування; надання опіки та піклування над дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування, та застосування інших

форм влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування; соціального захисту і захисту особистих, майнових, житлових прав та інтересів дітей; забезпечення пріоритетних форм влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування; притягнення до відповідальності осіб, які порушують права дитини; надання письмової згоди або заперечення на відчуження нерухомого майна (у тому числі житла) й іншого майна, власником якого є дитина; подання заяв, клопотань, позовів про захист прав дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування тощо.

Органи опіки та піклування відповідно до покладених на них завдань: а) розглядають звернення дітей щодо неналежного виконання батьками (одним з них) обов'язків з виховання або щодо зловживання батьків своїми правами; б) розглядають спори, пов'язані з вихованням неповнолітніх дітей; в) беруть участь у розгляді судами спорів, пов'язаних із захистом прав неповнолітніх дітей та осіб, які перебувають під опікою, піклуванням. Також зазначені органи мають низку повноважень у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

До повноважень органів опіки та піклування у сфері запобігання та протидії домашньому насильству стосовно дитини та за участю дитини відноситься захист прав та інтересів постраждалої дитини, дитини-кривдника, у тому числі шляхом звернення до суду, представництва прав та інтересів дитини у суді при розгляді питань, пов'язаних із здійсненням актів домашнього насильства, зокрема про видачу обмежувального припису.

Загалом захист прав та інтересів постраждалої дитини та / або дитини-кривдника, у тому числі шляхом звернення до суду, представництва прав та інтересів дитини у суді при розгляді питань, пов'язаних із сексуальним насильством, здійснюють батьки, інші законні представники, у разі їхньої відсутності – орган опіки та піклування. Якщо батьки, інші законні представники дитини є кривдниками, підозрюються у вчиненні сексуального насильства або ухиляються від захисту прав та інтересів дитини, згода на надання соціальних послуг такій дитині надається органом опіки та піклування.

У разі необхідності вилучення постраждалої дитини та / або дитини-кривдника із сім'ї рішення про її подальше влаштування приймається з урахуванням найкращих інтересів дитини, сприятливих умов для відновлення, реабілітації та надання їй соціальних послуг відповідно до потреб [1].

У відповідності до Порядку формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2019 р. № 234, обробка персональних даних про особу, яка повідомила про вчинення насильства, або про постраждалу особу проводиться за згодою такої особи або її законного представника уповноваженими особами суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері

запобігання та протидії насильству. У разі коли постраждалою особою є дитина, така згода надається її батьками або іншими законними представниками, а якщо батьки (інші законні представники дитини) є кривдниками або ухиляються від захисту прав та інтересів дитини, - органом опіки та піклування [2]

До основних повноважень служб у справах дітей відносяться:

- реалізація на відповідній території державної політики з питань соціального захисту дітей, запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності, вчиненню дітьми правопорушень;

- розроблення і здійснення самостійно або разом з відповідними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями усіх форм власності, громадськими організаціями заходів щодо захисту прав, свобод і законних інтересів дітей;

- координація зусиль місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій усіх форм власності у вирішенні питань соціального захисту дітей та організації роботи із запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності;

- забезпечення додержання вимог законодавства щодо встановлення опіки та піклування над дітьми, їх усиновлення, влаштування в дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї;

- здійснення контролю за умовами утримання і виховання дітей у закладах для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, спеціальних установах і закладах соціального захисту для дітей усіх форм власності;

- ведення державної статистики щодо дітей;

- ведення обліку дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, усиновлених, влаштованих до прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу та соціально-реабілітаційних центрів (дитячих містечок);

- визначення пріоритетних напрямів поліпшення на відповідній території становища дітей, їх соціального захисту, сприяння фізичному, духовному та інтелектуальному розвитку, запобігання дитячій бездоглядності та безпритульності, вчиненню дітьми правопорушень [3].

Підсумовуючи викладене можливо зазначити, що повноваження органів опіки та піклування, служб у справах дітей у сфері запобігання та протидії домашньому насильству можливо поділити на три групи, а саме:

- повноваження органів опіки та піклування у сфері запобігання та протидії домашньому насильству стосовно дитини та за участю дитини;

- повноваження служб у справах дітей у сфері запобігання та протидії домашньому насильству стосовно дітей;

- повноваження органів опіки та піклування у сфері запобігання та протидії домашньому насильству стосовно недієздатних осіб та осіб, цивільна дієздатність яких обмежена.

Такий поділ обумовлений особливістю суб'єктів, що здійснюють запобігання та протидію домашньому насильству, та до яких відносяться органи опіки та піклування, а також служби у справах дітей. Крім того, необхідно враховувати характер вчинюваного насильства, оскільки воно може бути стосовно дитини, недієздатних осіб та осіб, цивільна дієздатність яких обмежена, а також може бути вчинене за участю дитини.

Список використаних джерел:

1. Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини: постановою Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866 // *Офіційний вісник України*. 2008 р. № 76. Ст. 2561
2. Про затвердження Порядку формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі: постанова Кабінету Міністрів України від 20 березня 2019 р. № 234. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/234-2019-p>
3. Про затвердження типових положень про службу у справах дітей: постанова Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2007 р. № 1068. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-2007-%D0%BF>

ПОПЕРЕДЖЕННЯ НАСИЛЬСТВА В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Марина МУДРЯК, здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Людмила ТЕРЕЩЕНКО**

Створити сприятливі умови для розвитку, виховання та навчання – головне завдання закладу освіти. Від того, в якій атмосфері перебувають діти, залежить їхній настрій, їхнє здоров'я, їхнє бажання вчитися і, зрештою, просто приходити до школи. Безпечна, доброзичлива атмосфера, заснована на довірі і повазі є найліпшою основою, щоб запобігти насильству та булінгу в закладі освіти [1, с.9].

На сьогодні дана тема дуже актуальна, адже стосунки між дітьми, між дітьми і дорослими в закладі освіти мають величезний вплив на становлення особистості учнів і їхню подальшу соціалізацію. Наслідки насильства позначаються протягом усього життя людини, відбиваються на її емоційному та когнітивному розвитку, фізичному і психічному здоров'ї.

Насильство і булінг – це поширена проблема в сучасному українському суспільстві, і найгостріше вона постає в освітньому середовищі, де дитина проводить більшу частку свого повсякденного життя. За результатами опитування «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді України» з